

Regelink
Ecologie & Landschap

Soortgerichtonderzoek

Dijkvakken Cluster F

Eijsden & Urmond

In het kader van de Flora- en faunawet

CONCEPT

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	R. Schreurs
In opdracht van	Waterschap Roer en Overmaas
Naam opdrachtgever	S. Timmers
Rapportnummer	RA16074-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	09 September 2016
Aantal pagina's	43
Collegiale toets	M.W. van den Hoorn
Wijze van citeren	Schreurs, R. , 2016. Soortgericht onderzoekIn het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA16074-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5

6261 NE Mheer

085-7737676

info@regelink.net

www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doel	6
1.3 Leeswijzer	7
2. Werkwijze en inspanning	8
2.1 Vaatplanten	8
2.2 Klaverblauwtje en bruin dikkopje	9
2.3 Hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis en Alpenwatersalamander	9
2.4 Steenuil	9
2.5 Vleermuizen	9
2.6 Volledigheid inventarisatie	10
3. Omschrijving plangebied	11
3.1 Situering en afstand tot beschermde gebieden	11
3.2 Aanwezige ecotopen per locatie	12
4. Resultaten	14
4.1 Vaatplanten	14
4.2 Klaverblauwtje en bruin dikkopje	14
4.3 Hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis en Alpenwatersalamander	14
4.4 Steenuil	14
4.5 Vleermuizen	15
5. Ingreep	17
6. Toetsing en effectbeoordeling	18
6.1 Flora- en faunawet	18
6.2 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)	20
7. Conclusies en aanbevelingen	21
7.1 Conclusies	21
7.2 Aanbevelingen	22
7.3 Samenvatting	23
8. Bronnen	24

8.1	Literatuur	24
8.2	Websites	24
Bijlage 1.	Foto-impressie plangebied	26
Bijlage 2.	Waarnemingskaarten	33
Bijlage 3.	Flora- en faunawet	41
A.	Verbodsbepalingen	41
B.	Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)	42
C.	Gedragscodes	43

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Roer en Overmaas is van plan om in het kader van de dijkversterking diverse ingrepen uit te voeren aan verschillende kadevakken langs de Maas. Het plangebied omvat een aantal kadevakken binnen het zogenoemde Cluster F. Het gaat om vier kadevakken binnen dit cluster:

- Eijsden 50.110.003 en 50.110.004;
- Urmond 50.420.001;
- Urmond 50.420.002.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat deze ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)) en het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Regelink Ecologie & Landschap (Schreurs, 2016) blijkt dat in het plangebied nader onderzoek naar het voorkomen van vaatplanten, klaverblauwtje (*Cyaniris semiargus*) en bruin dikkopje (*Erynnis tages*), Alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*), hazelworm (*Anguis fragilis*), levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en muurhagedis (*Podarcis muralis*), steenuil (*Athene noctua*) en vleermuizen moet plaatsvinden. Regelink Ecologie & Landschap heeft in opdracht van Waterschap Roer en Overmaas in het plangebied onderzoek naar deze beschermde plant- en diersoorten uitgevoerd.

De toetsing is uitgevoerd aan de Flora- en faunawet. Vanaf 1 januari 2017 wordt de Wet natuurbescherming van kracht. Zolang de Unie van Waterschappen niet beschikt over een nieuwe gedragscode Flora- en faunawet blijft de gedragscode Flora- en faunawet ook in 2017 van toepassing.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de onderstaande vragen beantwoord:

Eijsden 50.110.003-50.110.004

- Welke beschermde vaatplanten komen voor in het plangebied?
- Komen klaverblauwtje en bruin dikkopje voor in het plangebied?
- Komen hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde soorten?
- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep mogelijk een effect op beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?

- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN?
- Houdt het uitvoeren van de ingreep mogelijk een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?

Urmond 50.420.001 en Urmond 50.420.002

- Welke beschermde vaatplanten komen voor in het plangebied?
- Komt de Alpenwatersalamander voor in het plangebied?
- Komen hazelworm en levendbarende hagedis voor in het plangebied?
- Is de steenuil aanwezig in het plangebied?
- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde soorten?
- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep mogelijk een effect op beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN?
- Houdt het uitvoeren van de ingreep mogelijk een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het soortgericht onderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige soorten en getoetst aan de Flora- en faunawet en is de ingreep getoetst aan de gebiedsbescherming omtrent Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 6.2 volgen de conclusies en aanbevelingen. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals aanwezig op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

¹ <http://www.regelink.net/kenniscentrum>

2. Werkwijze en inspanning

In de periode van 17 maart tot 5 september werd het plangebied door R. Schreurs geïnventariseerd op beschermde plant- en diersoorten. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de betreffende soort(groep) (Tabel 1).

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Periode	Type onderzoek	Plangebied	Weersomstandigheden
17-3-2016	avond/nacht	steenuil	Urmond 50.420.001 – 50.420.002	6°C, onbewolkt, droog, 0 Bft
30-3-2016	nacht/ochtend	steenuil	Urmond 50.420.001 – 50.420.002	8 °C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
18-4-2016	ochtend/middag	reptielen	Urmond 50.420.001 – 50.420.002 Eijsden 50.110.003-50.110.004	13 °C, licht bewolkt, droog, 1 Bft
12-5-2016	ochtend	reptielen/plaatjes	Urmond 50.420.001 – 50.420.002 Eijsden 50.110.003-50.110.004	22 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
25-5-2016	ochtend	vleermuizen	Urmond 50.420.001 – 50.420.002	10 °C, zwaar bewolkt, droog, 0 Bft
26-5-2016	middag	reptielen/plaatjes	Urmond 50.420.001 – 50.420.002 Eijsden 50.110.003-50.110.004	19 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
8-6-2016	avond/nacht	vleermuizen	Urmond 50.420.001 – 50.420.002	20°C, onbewolkt, droog, 2 Bft
14-6-2016	ochtend	vaatplanten	Urmond 50.420.001 – 50.420.002 Eijsden 50.110.003-50.110.004	16 °C, zwaar bewolkt, bewolkt, 2 Bft
14-6-2016	middag	vlinders	Eijsden 50.110.003-50.110.004	18 °C, licht bewolkt, bewolkt, 1 Bft
23-6-2016	middag	vlinders	Eijsden 50.110.003-50.110.004	27 °C, onbewolkt, droog, 0 Bft
7-7-2016	overdag	reptielen/plaatjes	Urmond 50.420.001 – 50.420.002 Eijsden 50.110.003-50.110.004	17 °C, licht bewolkt, droog, 0 Bft
7-7-2016	overdag	vlinders	Eijsden 50.110.003-50.110.004	19 °C, licht bewolkt, droog, 0 Bft
24-8-2016	nacht	vleermuizen	Urmond 50.420.001 – 50.420.002	27 °C, onbewolkt, droog, 0 Bft
30-8-2016	overdag	vlinders	Eijsden 50.110.003-50.110.004	25 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
5-9-2016	nacht	vleermuizen	Urmond 50.420.001 – 50.420.002	16 °C, onbewolkt, 1 Bft

2.1 Vaatplanten

Middels één gericht veldbezoek is het plangebied geïnventariseerd op beschermde vaatplanten. Dit veldbezoek is uitgevoerd op 14 juni 2016. Gedurende dit bezoek werd de aanwezigheid van beschermde vaatplanten onderzocht. Daarbij zijn de verschillende ecotopen voor zover mogelijk doorlopen en werden de standplaatsen ingevoerd in een PDA met GPS.

2.2 Klaverblauwtje en bruin dikkopje

De aanwezigheid van klaverblauwtje en bruin dikkopje is onderzocht in twee veldbezoeken per soort. De veldbezoeken vonden plaats op 14 en 23 juni, 7 juli en 30 augustus 2016. Gedurende deze veldbezoeken werd de aanwezigheid van klaverblauwtje en bruin dikkopje op zicht geïntervieweerd.

2.3 Hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis en

Alpenwatersalamander

Het voorkomen van hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis werd vastgesteld door zichtwaarnemingen tijdens terreinbezoeken. Twee bezoeken vonden plaats in mei. In de maand mei kunnen hagedissen zonnend worden aangetroffen. In de ochtend warmen de hagedissen zich op in de zon en zijn ze goed zichtbaar op deze zonnige plekken. Tevens is mei de periode van de voortplanting en zijn de dieren dan het meest actief. Omdat bij levendbarende hagedis en hazelworm seizoenmigratie kan optreden werden ook twee bezoeken op andere momenten in het jaar gepland.

Naast het waarnemen van zonnende dieren is er gewerkt met tapijttegels. Dit met name om het voorkomen van de hazelworm vast te stellen. Onder deze tapijttegels zoeken hazelwormen schuilmogelijkheid en warmen ze op.

Naast hazelwormen kunnen soms ook amfibieën en andere reptielensoorten onder deze tapijttegels worden aangetroffen. Het onderzoek naar het voorkomen van Alpenwatersalamander binnen het plangebied (**Urmond 50.420.001-50.420.002**) is daarom gecombineerd met het reptielenonderzoek. De tapijttegels zijn zowel geïnspecteerd tijdens de vier veldbezoeken voor reptielen als tijdens de onderzoeken die overdag plaatsvonden naar andere soort(groep)en. In totaal zijn de tapijttegels acht keer geïnspecteerd op de aanwezigheid van reptielen en amfibieën.

2.4 Steenuil

Tijdens de veldbezoeken is met behulp van het afspelen van een geluidsopname van een roepend steenuil mannetje onderzocht of in het plangebied steenuilen aanwezig zijn. Na het afspelen van het geluid werd goed geluisterd of dieren in de omgeving reageerden. De bezoeken zijn uitgevoerd in de avond- en ochtendschemer, waarbij steeds twee uur lang is geïntervieweerd.

2.5 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken gericht op vleermuizen werd op grond van geluid en zicht geïntervieweerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound werden de opnamen nader geanalyseerd. Hierbij werden de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar en de zomer (tussen mei en augustus) werden de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) werden de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode werd minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.6 Volledigheid inventarisatie

Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van STONE, de landelijke steenuilenwerkgroep, en het Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (LSB-Steenuilen) van SOVON (Bloem et. al, 2001). Deze methode komt overeen met de onderzoeksmethode zoals opgenomen in de soortenstandaard voor steenuil.

De vleermuizeninventarisatie is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2013 zoals vastgesteld door de Gegevensautoriteit Natuur.

Voor klaverblauwtje, bruin dikkopje, Alpenwatersalamander, hazelworm en muurhagedis bestaat op dit moment nog geen goedgekeurd inventarisatieprotocol of soortenstandaard. Er kan worden gesteld dat het onderzoek naar deze soorten met voldoende inspanning is uitgevoerd om de aanwezigheid van deze soorten en functies in het plangebied met voldoende zekerheid aan te tonen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn uitgevoerd op basis van *best professional judgement*.

De inventarisaties zijn steekproeven gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip ook wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Het plangebied is gelegen op de rechteroever van de Maas in de gemeente Eijsden-Margraten en de gemeente Stein, in de provincie Limburg. Het plangebied bestaat uit vier kadevakken verdeeld over drie locaties. De locatie nabij Eijsden omvat de kadevakken **50.110.003-50.110.004**. De kadevakken nabij Urmond zijn ieder als apart deelgebied te beschouwen. Het betreft de kadevakken **50.420.001** en **50.420.002**.

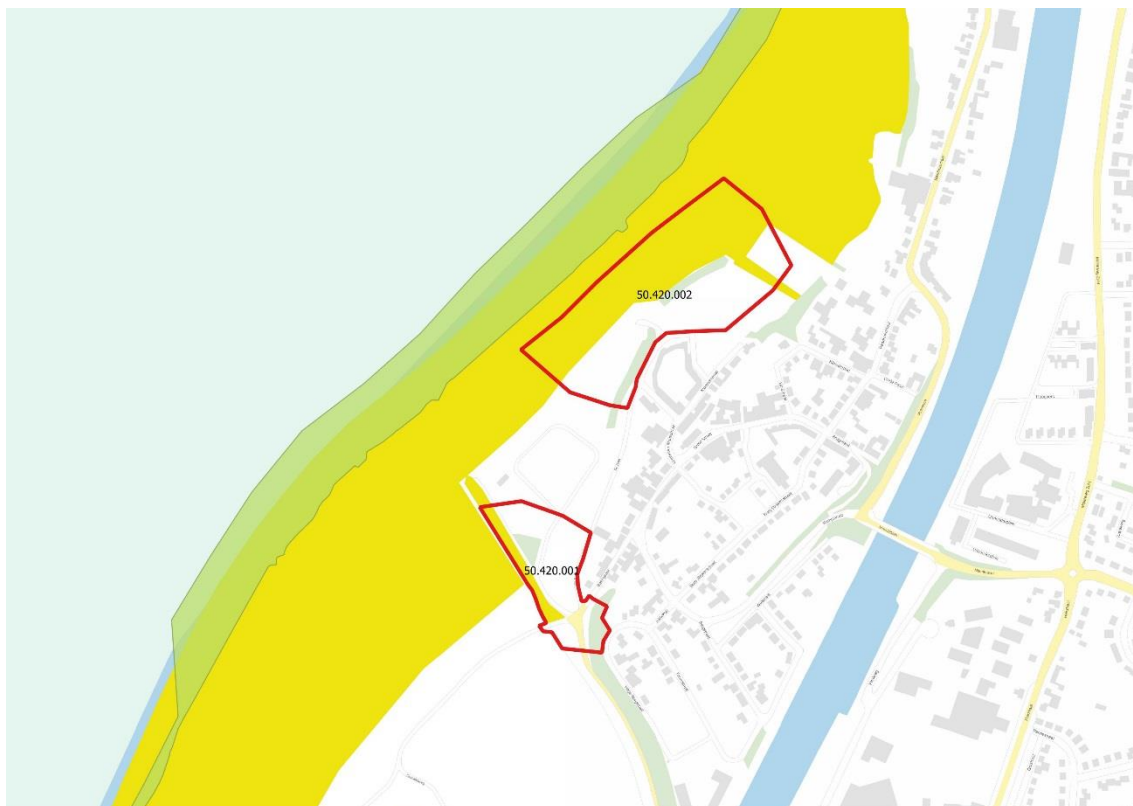
In Figuur 1 is de begrenzing van de locatie **Eijsden 50.110.003-50.110.004** van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door het parklandschap behorende bij kasteel Eijsden, aan de westzijde door de Maas, aan de noordzijde door de jachthaven Aqua Viva en aan de oostzijde door de Trichterweg die hier de rand van de dorpskern vormt.

3.1.2 Urmond

In Figuur 2 is de begrenzing van de twee locaties binnen het plangebied nabij Urmond weergegeven. **Urmond 50.420.001** wordt aan de zuidwestzijde begrensd door de beekloop van de Ur, aan de westzijde en de noordzijde door recreatief grasveld en aan de oostzijde door de dorpskern van Urmond.

Urmond 50.420.002 wordt aan de zuidwestzijde begrensd door een populierenopstand en een recreatief grasveld, aan de westzijde en de noordzijde door het winterbed van de Maas en aan de oostzijde door de dorpskern van Urmond en een recreatief grasveld.

Figuur 2. Ligging van het plangebied, delen **50.420.001** en **50.420.002**, met de begrenzing in rood aangegeven. De in geel aangegeven zone betreft de goudgroene natuurzone. Deze vormt het Limburgse deel van het Nationale Natuurnetwerk. De rivierbedding van de Maas maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied 'Grensmaas' en is in groen aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2016.

3.2 Aanwezige ecotopen per locatie

Zie foto's van plangebied in Bijlage 1.

Eijsden 50.110.003-50.110.004

- droog, extensief beheerd grasland,
- nat, extensief beheerd grasland,
- ruigtevegetatie,
- historische kademuur,
- rivieroever met basaltblokken,
- dunne schietwilgen (*Salix alba*) (diameter borsthoogte < 25 cm).

Urmond 50.420.001

- droog, extensief beheerd grasland,

- nat, extensief beheerd grasland,
- lage, opgaande begroeiing, bestaande uit onder andere braam (*Rubus spec*),
- dunne loofbomen (diameter borsthoogte < 25 cm): gewone es (*Fraxinus excelsior*), wintereik (*Quercus robur*),
- dikke bomen (diameter borsthoogte > 25 cm) , zonder holtes: gewone es (*Fraxinus excelsior*), wintereik (*Quercus robur*),
- dikke bomen (diameter borsthoogte > 25 cm), met holtes: gewone acacia (*Robinia pseudoacacia*),
- dikke knotbomen (diameter borsthoogte > 25 cm), met holtes: schietwilg (*Salix alba*),
- hoge, opgaande begroeiing, bestaande uit gewone es (*Fraxinus excelsior*) met een ondergroei van eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*),
- hoge, opgaande begroeiing op steilrand, bestaande uit gewone es (*Fraxinus excelsior*), gewone acacia (*Robinia pseudoacacia*) en wintereik (*Quercus robur*), met een ondergroei van o.a. eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*),
- smalle, ondiepe beek (< 2 meter breed, < 1 meter diep).

Urmond 50.420.002

- droog, extensief beheerd grasland,
- nat, extensief beheerd grasland,
- droog, intensief beheerd weiland,
- nat, intensief beheerd weiland,
- lage, opgaande begroeiing, bestaande uit onder andere braam (*Rubus spec*),
- dunne bomen (diameter borsthoogte < 25 cm): gewone es (*Fraxinus excelsior*),
- dikke bomen (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes: gewone es (*Fraxinus excelsior*), wintereik (*Quercus robur*),
- struweel bestaande uit o.a. eensteilig meidoorn (*Crataegus monogyna*), hazelaar (*Corylus avelana*), kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*),
- lage, opgaande begroeiing, bestaande uit onder andere braam (*Rubus spec*),
- smalle, ondiepe beek (< 2 meter breed, < 1 meter diep).

4. Resultaten

4.1 Vaatplanten

Deze soortgroep is onderzocht in het hele plangebied (**Urmond 50.420.001-50.420.002** en **Eijsden 50.110.003-50.110.004**).

In **Urmond 50.420.001-50.420.002** zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen.

In **Eijsden 50.110.003-50.110.004** is een groot aantal groeiplaatsen van wilde marjolein (*Origanum vulgare*) aangetroffen. De groeiplaatsen concentreren zich in een smalle strook op de boven insteek van de Maas die net buiten het plangebied is gelegen. Zie de waarnemingskaart in Bijlage 2.

4.2 Klaverblauwtje en bruin dikkopje

In het voor deze soorten onderzochte plangebied (**Eijsden 50.110.003-50.110.004**) zijn klaverblauwtje en bruin dikkopje niet aangetroffen. Hiermee kan redelijkerwijs worden aangenomen dat het plangebied niet fungeert als leefgebied voor beide vlindersoorten.

4.3 Hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis en Alpenwatersalamander

Deze soorten zijn onderzocht in het hele plangebied (**Urmond 50.420.001-50.420.002** en **Eijsden 50.110.003-50.110.004**).

In **Urmond 50.420.001-50.420.002** zijn geen exemplaren van hazelworm en levendbarende hagedis aangetroffen. Aangenomen mag worden dat deze soorten niet aanwezig zijn binnen dit deel van het plangebied. Op 26 mei en 14 juni is Alpenwatersalamander waargenomen binnen het plangebied. Het betreft twee waarnemingen op exact dezelfde locatie. Waarschijnlijk gaat het om waarnemingen van hetzelfde dier. Verspreid onder de uitgelegde raaien van tapijttegels is gewone pad (*Bufo bufo*) aangetroffen. Zie de waarnemingskaart in Bijlage 2.

In **Eijsden 50.110.003-50.110.004** zijn geen exemplaren van hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis aangetroffen.

4.4 Steenuil

Het plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** is onderzocht op het voorkomen van steenuil. Er zijn exemplaren van steenuil aangetroffen.

De steenuil is aangetroffen op de zuidwestelijke dorpsrand van Urmond (achtertuinten percelen Beekstraat) en in twee hoogstamboomgaarden parallel aan de Ur ten zuidenwesten van het plangebied. Op 17 en 30 maart werden zingende steenuilmannetjes en roepende exemplaren waargenomen. Ook werden op 17 maart twee exemplaren visueel waargenomen. Op 12 september is een roepend exemplaar waargenomen in een achtertuin van een woning aan de Beekstraat. Zie de waarnemingskaart in Bijlage 2.

4.5 Vleermuizen

Het plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** is onderzocht op vleermuizen. Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied drie soorten vleermuizen aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- laatvlieger (*Eptesius serotinus*);
- watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven. Waarnemingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1.

4.5.1 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisaties zijn verspreid over het plangebied enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Een aantal individuen maakte gebruik van de boomkronen op de steilrand en in de luwte van de winterdijk om te foerageren. Het dijklichaam, in combinatie met aanwezige vegetatie, wordt gebruikt als vliegroute door naar schatting tussen de vijf en tien individuen gewone dwergvleermuis. Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen essentiële vliegroutes of verblijfplaatsen aangetroffen binnen het plangebied. Tijdens het paarseizoen is bij een hoekwoning aan de Bath juist buiten het plangebied een roepend mannetje waargenomen. Het dier vertoonde een duidelijke binding met de hoekwoning en de daarachter gelegen open ruimte van een parkeerplaats.

Laatvlieger

Laatvlieger werd tijdens het onderzoek in de kraamperiode een enkele keer foeragerend waargenomen binnen het plangebied. Per waarneming betrof het één enkel dier dat tijdens het foerageren geen of zeer weinig specifieke binding met de landschapselementen ter plaatse vertoonde.

Watervleermuis

Tijdens de inventarisatie op 12 september is boven de winterdijk van de Maas één foeragerend dier kortstondig waargenomen.

4.5.2 Per functie

Foerageergebied

In het plangebied zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. Het is daarmee duidelijk dat het profiel van de steilrand en de winterdijk in combinatie met de daarop aanwezige beplantingen geschikte landschapselementen vormen voor vleermuizen als foerageergebied en vliegroute. De dieren die verspreid over het plangebied zijn waargenomen, jagen in de windluwte van de steilrand en het dijklichaam.

Het betreft in dit geval een essentieel foerageergebied, aangezien de op de steilrand en de winterdijk reeds geruime tijd aanwezig zijn. Bovendien ligt het gebied relatief geïsoleerd ten opzichte van overige, boomrijke gebieden.

Vliegroutes

In het plangebied verplaatsen gewone dwergvleermuizen zich tijdens het foerageren langs de steilrand en winterdijk. Deze lijnvormige elementen worden elk als vliegroute gebruikt door vijf tot tien individuen gewone dwergvleermuis en vormen daarmee een essentiële vliegroute.

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

In de zomermaanden werden geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens de paarperiode (augustus-september 2014) werd één roepend mannetje van gewone dwergvleermuis waargenomen juist buiten het plangebied. Het is daarmee aannemelijk dat in het plangebied geen paarverblijfplaatsen aanwezig zijn.

5. Ingreep

Waterschap Roer en Overmaas is voornemens om in het plangebied diverse ingrepen te verrichten aan verschillende dijkvakken. In onderstaand overzicht staan de betreffende dijkvaknummers opgesomd met daarachter de onderhavige ingrepen. De uit te voeren werkzaamheden worden gedurende de planvoorbereiding verder uitgewerkt. Op het moment van schrijven zijn deze nog niet precies bekend.

- **Eijsden 50.110.003-50.110.004**
 - Herstel van kademuur door aanbrengen damwand of grondaanvulling. Aan de oever van de Maas met natuurlijke vegetaties vinden geen werkzaamheden plaats.
- **Urmond 50.420.001**
 - Ophoging kruin.
 - Aanpassen talud buitenzijde, eventueel binnenzijde.
- **Urmond 50.420.002**
 - Aanbrengen damwand ter plaatse van bergbezinkbassin.
 - Grondaanvulling binnenzijde aan noordzijde van dijkvak.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waar een ingreep onder kan vallen, welke zijn opgenomen in het vrijstellingsbesluit (artikel 2, lid 3 van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten). Onderhavige ingreep valt onder de volgende belangen:

e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten,

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6. Toetsing en effectbeoordeling

6.1 Flora- en faunawet

Hieronder wordt per soort(groep) besproken welk effect de voorgenomen ingreep kan hebben en of dit leidt tot overtreding van de Flora- en faunawet.

6.1.1 Vaatplanten

Tijdens de inventarisatie zijn groeiplaatsen van wilde marjolein aangetroffen in een strook op de westelijke grens van het plangebied. In de zone tussen de westelijke grens en de Maas bevindt zich een groot aantal groeiplaatsen van wilde marjolein. Op de oevers van de grensmaas komt de soort veelvuldig voor (NDFF).

Wilde marjolein is opgenomen in Tabel 2 van de Flora- en faunawet. Aangezien de ingreep een ruimtelijke ontwikkeling betreft is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig mits er gewerkt wordt conform de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen.

Wilde marjolein is niet opgenomen als beschermde soort in de nieuwe Wet natuurbescherming. Daarmee is de soort vanaf 1 januari 2017 niet meer beschermd.

6.1.2 Klaverblauwtje en bruin dikkopje

Tijdens de inventarisatie zijn klaverblauwtje en bruin dikkopje niet aangetroffen. Hierdoor zijn negatieve effecten op beide soorten redelijkerwijs uitgesloten. Ook een overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van deze soorten is daarmee redelijkerwijs uitgesloten.

6.1.3 Hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis en Alpenwatersalamander

Hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis

Tijdens de inventarisatie zijn hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis niet aangetroffen. Aangenomen mag worden dat deze soorten niet in het plangebied voorkomen. Hierdoor zijn negatieve effecten op deze drie hagedissoorten redelijkerwijs uitgesloten. Een overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis is daarmee redelijkerwijs uitgesloten.

Alpenwatersalamander

Alpenwatersalamander is aangetroffen onder een tapijttegel tijdens het reptielenonderzoek. Deze soort verblijft gedurende de dag onder stukken dood hout. Aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied is zodoende niet uit te sluiten.

Bij de beoogde werkzaamheden kunnen exemplaren van Alpenwatersalamander worden gedood. Dit is een overtreding van de Flora- en faunawet. Door een aangepaste werkwijze is het doden van exemplaren van Alpenwatersalamander te voorkomen. Alpenwatersalamander is opgenomen in Tabel 2 van de Flora- en faunawet. Aangezien de ingreep een ruimtelijke ontwikkeling betreft is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig mits er gewerkt wordt conform

de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Alpenwatersalamander is ook opgenomen als beschermde soort in de nieuwe Wet natuurbescherming. Daarmee is de soort ook vanaf 1 januari 2017 beschermd.

6.1.4 Steenuil

Steenuil is aangetroffen op een aantal locaties buiten het plangebied, waarvan er twee grenzen aan het plangebied. De vastgestelde vaste rust- en verblijfplaatsen liggen buiten het plangebied. Een negatief effect op de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen is uitgesloten mits de nieuwe inrichting voldoet aan de eisen die de soort stelt aan zijn habitat. De uiteindelijke inrichting is op zijn minst vergelijkbaar met de huidige situatie.

Een verstoring van steenuil als gevolg van de werkzaamheden is te vermijden door deze uit te voeren buiten de kwetsbare periode voor steenuil. De meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode van februari tot en met juli. Door de werkzaamheden onder ecologische begeleiding uit te voeren in de periode van augustus tot en met januari is een overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van steenuil redelijkerwijs uitgesloten. Is het niet mogelijk de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periode van steenuil, dan dienen de werkzaamheden en werkwijze zodanig te worden aangepast dat een overtreding wordt voorkomen.

6.1.5 Vleermuizen

In het plangebied zijn geen zomer- en/of paarverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Daarnaast zijn er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen voor grotere aantallen dieren.

De lijnvormige structuur die de steilrand en de winterdijk in zijn geheel vormen is als foerageergebied en als vliegroute van essentieel belang voor de aanwezige vleermuizen in de omgeving van het plangebied. De ingrepen tasten deze functies niet aan en leiden voor vleermuizen dan ook niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

6.2 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of,
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren, of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen,

is verboden. De activiteit kan slechts doorgang vinden wanneer Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen.

Het hele plangebied (**Urmond 50.420.001-50.420.002** en **Eijsden 50.110.003-50.110.004**) heeft geen overlap met een Natura 2000-gebied. Gezien de aard van de ingrepen is er ook geen externe werking te verwachten. De ingrepen voorzien niet in een permanente toename van verkeer zodat een extra uitstoot van stikstof niet aan de orde is. Wel kan er gedurende de aanlegfase sprake zijn van een tijdelijke verhoogde uitstoot, maar omdat het plangebied op ruime afstand ligt van stikstofgevoelige habitattypen is een effect van stikstof niet aan de orde.

De ingreep leidt dan ook niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De ingreep vindt wel plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur van toepassing.

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Vaatplanten

- In het plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Een negatief effect van de ingreep op vaatplanten is zodoende redelijkerwijs uitgesloten.
- In het plangebied **Eijsden 50.110.003-50.110.004** zijn groeiplaatsen van wilde marjolein aangetroffen.
- Mits er gewerkt wordt volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen is het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet voor wilde marjolein (Tabel 2-soort) niet nodig.
- Wilde marjolein is niet als beschermde soort opgenomen in de Wet natuurbescherming. Daarmee is de soort vanaf 1 januari 2017 niet meer beschermd. Zolang de waterschappen nog niet beschikken over een gedragscode Wet natuurbescherming, is de oude gedragscode nog van kracht. Wanneer er volgens deze gedragscode wordt gewerkt moeten soorten die onder de Flora- en faunawet zijn beschermd en dit niet meer zijn onder de Wet natuurbescherming, nog wel als beschermd worden beschouwd.

Klaverblauwtje en bruin dikkopje

- Klaverblauwtje en bruin dikkopje werden niet in het plangebied aangetroffen. Een negatief effect van de ingreep op deze vlindersoorten is zodoende redelijkerwijs uitgesloten.

Hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis en Alpenwatersalamander

- In het plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** zijn hazelworm en levendbarende hagedis niet aangetroffen. Een negatief effect van de ingreep op reptielen is zodoende redelijkerwijs uitgesloten.
- In het plangebied **Eijsden 50.110.003-50.110.004** zijn hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis niet aangetroffen. Een negatief effect van de ingreep op reptielen is zodoende redelijkerwijs uitgesloten.
- In het plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** is Alpenwatersalamander aangetroffen.
- Mits er gewerkt wordt volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen is het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet voor Alpenwatersalamander (Tabel 2-soort) niet nodig.
- Alpenwatersalamander is als beschermde soort opgenomen in de Wet natuurbescherming. Daarmee is de soort ook vanaf 1 januari 2017 beschermd.

Steenuil

- Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van steenuil vastgesteld in het plangebied (**Urmond 50.420.001**).
- Er zijn wel vaste rust- en verblijfplaatsen van steenuil vastgesteld net buiten het plangebied (**Urmond 50.420.001**).
- Het plangebied vormt een onderdeel van het functioneel leefgebied van steenuil.
- Een negatief effect op de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen is uitgesloten mits de nieuwe inrichting voldoet aan de eisen die de soort stelt aan zijn habitat.
- Het verontrusten van steenuil wordt voorkomen door de werkzaamheden onder ecologische begeleiding uit te voeren in de periode van augustus tot en met januari.
- Indien de werkzaamheden binnen de kwetsbare periode worden uitgevoerd dienen de werkzaamheden zo te worden aangepast dat een overtreding wordt voorkomen.

Vleermuizen

- Het plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** fungeert als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Het plangebied vormt essentieel foerageergebied.
- Gedurende het onderzoek werd een essentiële vliegroute waargenomen.
- Door de ingreep is geen negatief effect te verwachten op essentiële vliegroutes of op essentieel foerageergebied.
- Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.
- In het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.
- Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen voor grotere aantallen vleermuizen.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen niet overtreden.
- Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2013 van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.2 Aanbevelingen

- De werkzaamheden in plangebied **Urmond 50.420.001-50.420.002** dienen ten aanzien van steenuil onder ecologische begeleiding te worden uitgevoerd.
- Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen.

- Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.
- Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.
- Een overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen mits de werkzaamheden conform de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen worden uitgevoerd.
- Een overtreding van de Wet natuurbescherming, die vanaf januari 2017 in werking treedt, wordt voorkomen mits de werkzaamheden conform de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen worden uitgevoerd.

7.3 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017) wordt verhinderd mits de werkzaamheden onder ecologische begeleiding en conform de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen worden uitgevoerd.

Omdat het hele plangebied (**Urmond 50.420.001-50.420.002** en **Eijsden 50.110.003-50.110.004**) buiten Natura-2000 gebied zijn gelegen en op ruime afstand liggen van stikstofgevoelige habitattypen is een effect van stikstof niet aan de orde. Daarmee leidt de ingreep niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

Omdat de plangebieden binnen NNN liggen is het afwegingskader EHS van toepassing.

8. Bronnen

8.1 Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.
- Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.
- Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (06-04-2014)].
- Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Watervleermuis *Myotis daubentonii*.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Steenuil *Athena Noctua*.
- Schreurs, R. , 2016.
- Soortgerichtonderzoekquickscan Dijkvakken Cluster F. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA16074-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

8.2 Websites

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 3. Eijsden. Kruidenrijke grasvegetatie op dijklichaam. Kijkend in zuidelijke richting.

Figuur 4. Eijsden. Detail van kruidenrijke grasvegetatie met algemene soorten als rode klaver, rolklaver, smalle weegbree.

Figuur 5. Eijsden. Kruidenrijke grasvegetatie gemaaid eind juni/begin juli. Kijkend in noordelijke richting.

Figuur 6. Eijsden. Muurvegetatie op oude kademuur met soorten als muurleeuwenbek, muurvaren en stinkende gauwe.

Figuur 7. Eijsden. Langs de oude kademuur is de meeste tijd van het jaar een brede en hoge rand met ruigtekruiden aanwezig. Eind juni/begin juli wordt deze gemaaid. Kijkend in zuidelijke richting.

Figuur 8. Eijsden. Kruidenrijke zoom gelegen tussen wandelpad en de Maas. Met soorten als zwarte toorts, wilde marjolein, hertshooi, zeepkruid, grote berenklauw en gewone pastinaak.

Figuur 9. Urmond. Zicht op brug over de Ur en daarachter aan de linkerkzijde de bosschage op de steilrand.

Figuur 10. Urmond. De overgang tussen de bosschage op de steilrand. Bomen bestaan in hoofdzaak uit zomereik en valse acacia. Kijkend in oostelijke richting.

Figuur 11. Urmond. Zicht op dorpsrand aan de westelijke zijde. Het betreft de achtertuinen van de woningen op de Beekstraat in Urmond. In deze overgangszone tussen dorp en landschap zijn zingende en roepende exemplaren van steenuil waargenomen. Kijkend in noordelijke richting.

Figuur 12. Urmond. Zicht op een van de hoogstamboomgaarden ten zuiden van het plangebied. In deze hoogstamboomgaard zijn zingende exemplaren van steenuil waargenomen. In de fruitbomen is een exemplaar van steenuil visueel waargenomen.

Figuur 13. Urmond. Parkzone op de winterdijk van de Maas. Met zicht op de beplantingen op het talud van de dijk. Kijkend in zuidwestelijke richting.

Figuur 14. Urmond. Zicht op dijklichaam vanaf het winterbed van de Maas.

Figuur 15. Urmond. Zicht op dijklichaam en binnendijs gelegen parkzone. Kijkend in noordelijke richting.

Figuur 16. Urmond. Alpenwassersalamander aangetroffen onder een tapijttegel.

Bijlage 2. Waarnemingskaarten

Legenda

- wilde marjolein
- ▭ plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2016

Legenda

- raaien plaatjesonderzoek reptielen
- plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2016

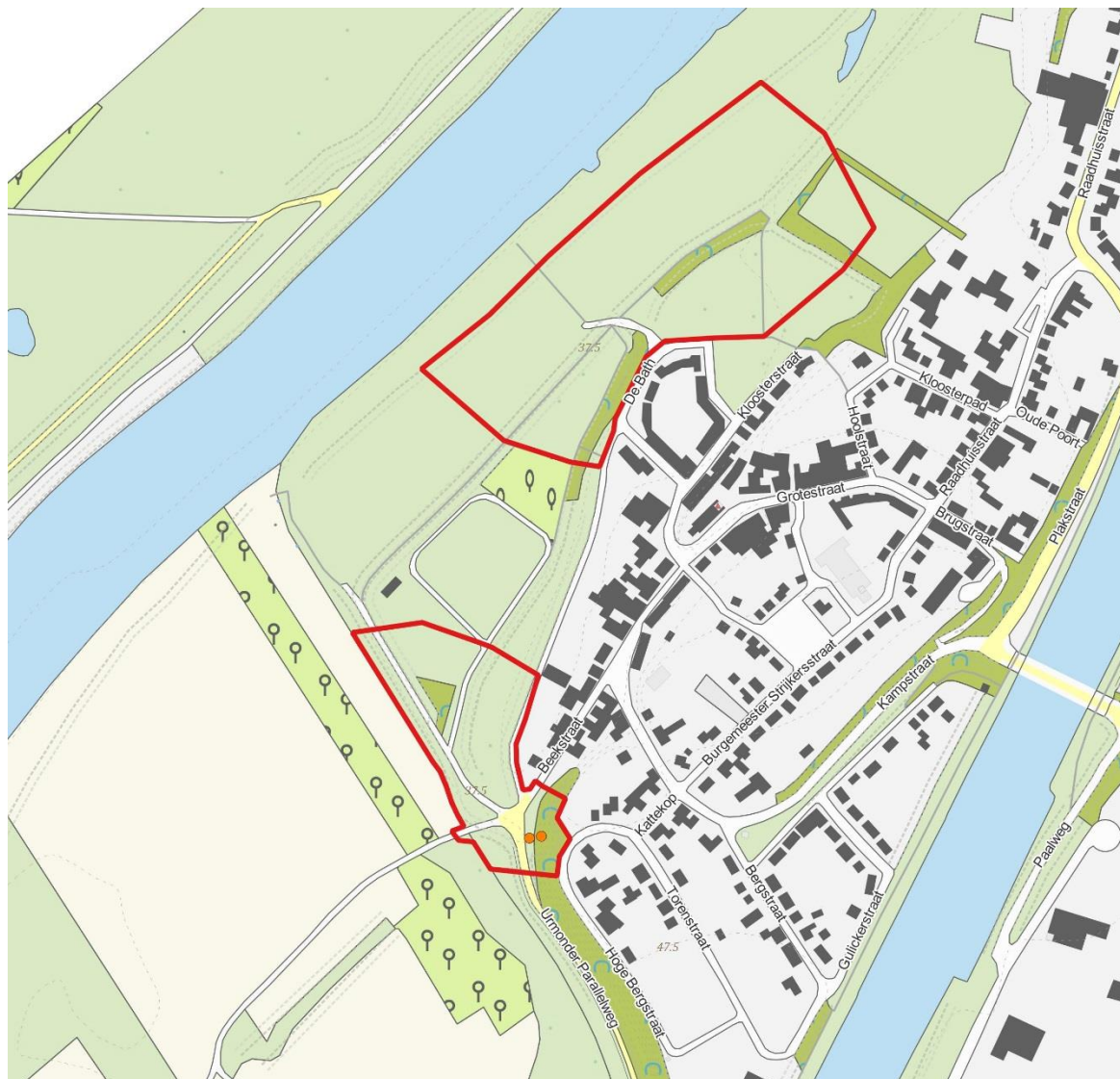
Legenda

- raaien plaatjesonderzoek reptielen
- plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2016

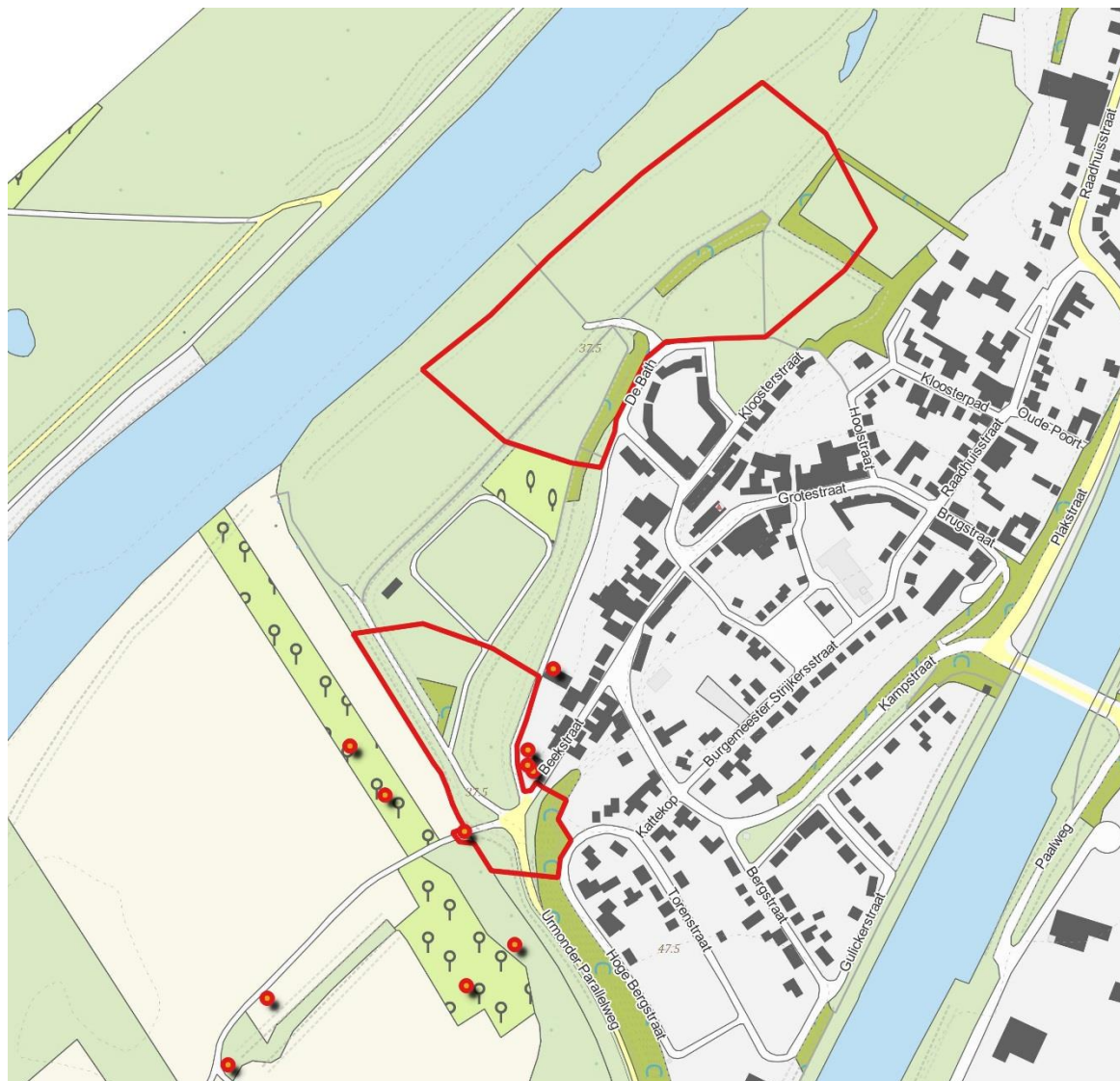
Legenda

- alpenwatersalamander
- plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2016

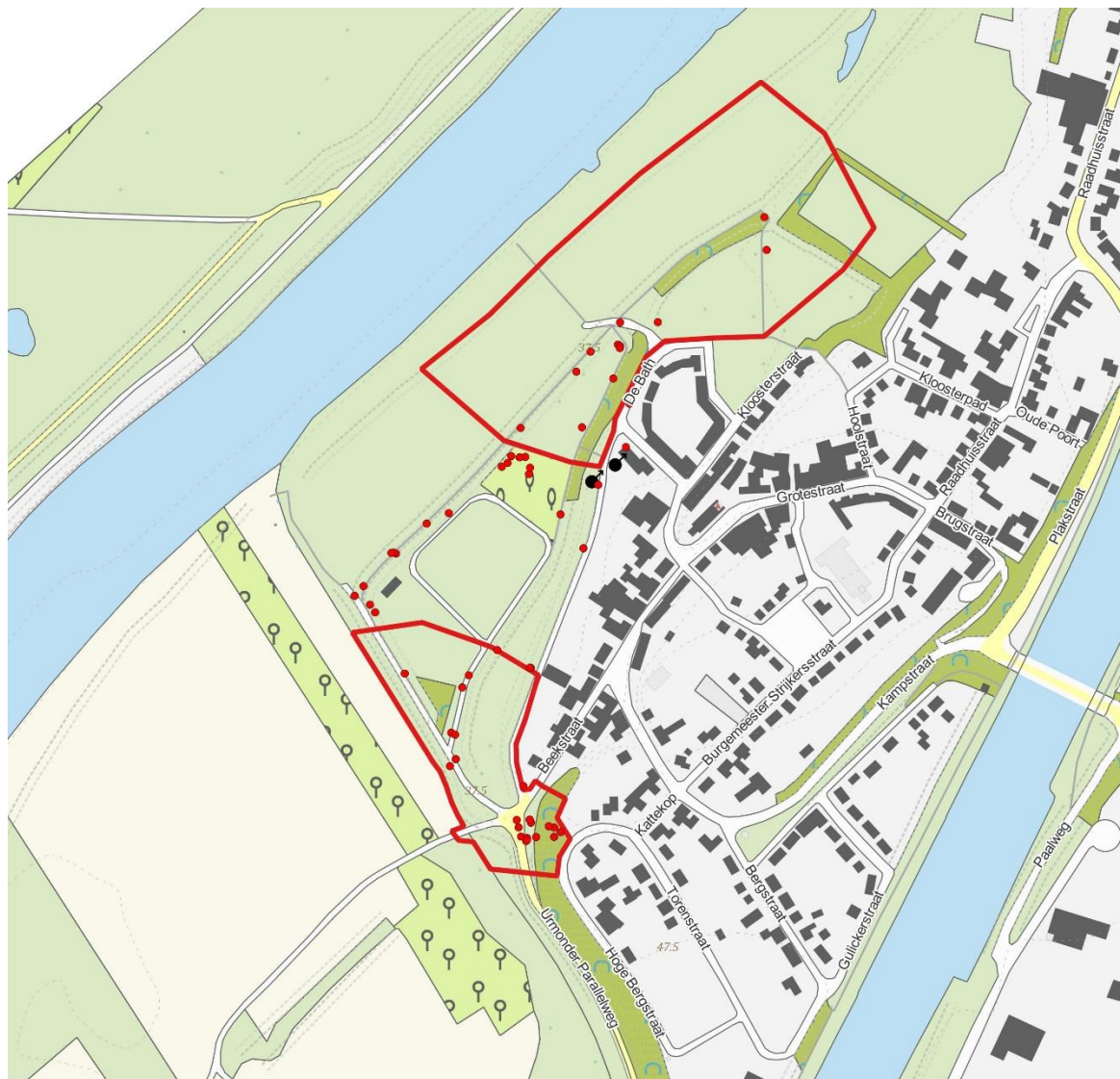
Legenda

- steenuil
- plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2016

Legenda

gewone dwergvleermuis

• foeragerend

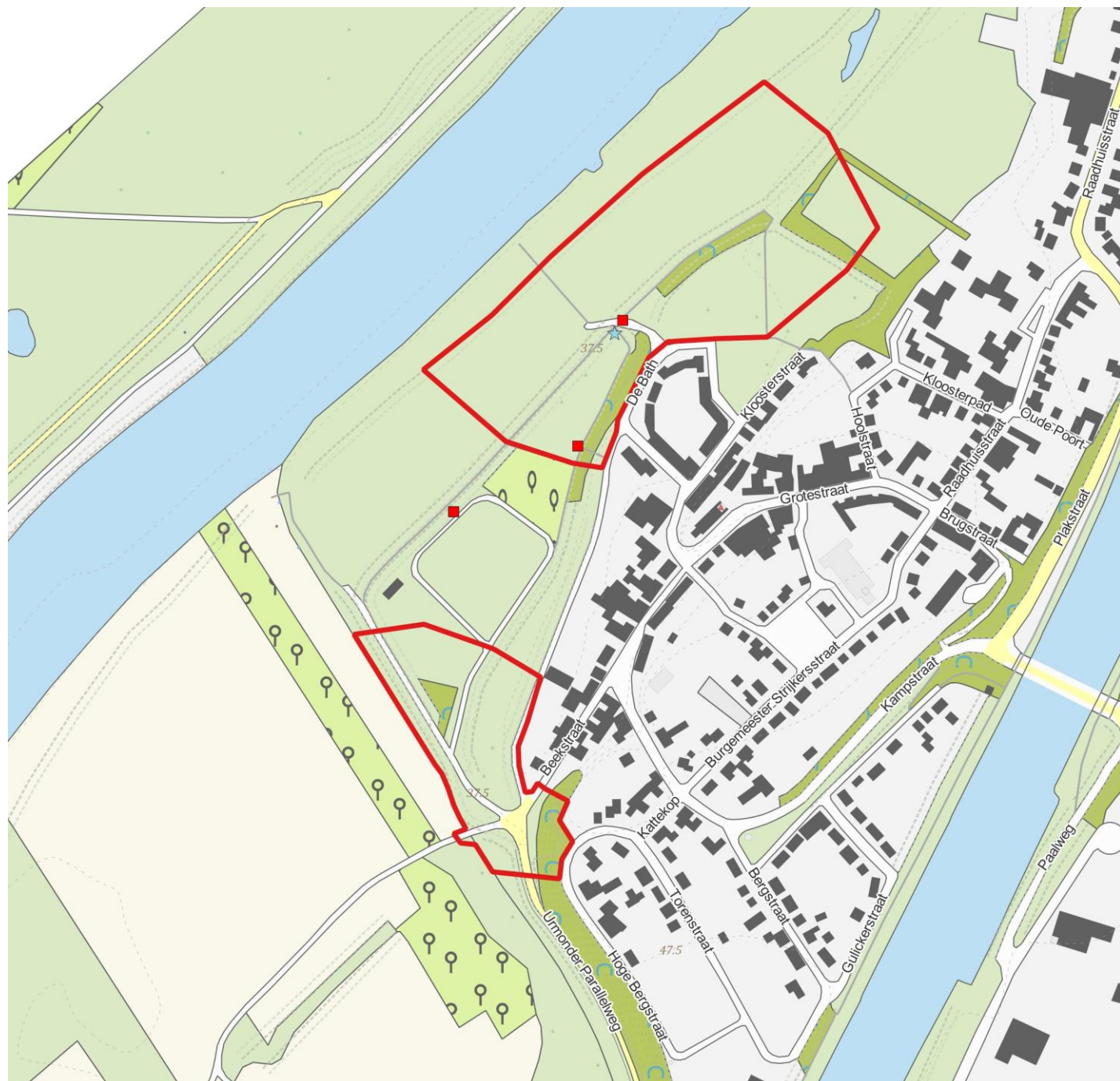
● roepend

□ plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2016

Legenda

overige vleermuizen

- laatvlieger
- foeragerend
- watervleermuis
- ★ foeragerend
- plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

Bijlage 3. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij'-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de 'AmvB art. 75' van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;

- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/stap-5-gedragscode-gebruiken/overzicht-van-de-gedragscodes>